

Ref 27

En avgift som en kreditgivare betalar till ett bolag som bedriver låneförmedling via en digital plattform har inte ansetts vara en förvaltningsutgift utan en avdragsgill kostnad i inkomstslaget kapital. Förhandsbesked om inkomstskatt.

42 kap. 1 och 6 §§ inkomstskattelagen (1999:1229)

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 10 maj 2021 följande dom (mål nr 3195-20).

Bakgrund

1. Den som har kapitalinkomster, t.ex. ränteinkomster, får vid beskattningen som huvudregel dra av de utgifter som han eller hon har för att förvärva och bibehålla inkomsterna. Enligt en särskild regel får dock s.k. förvaltningsutgifter inte dras av i inkomstslaget kapital.

2. K.N.H. överväger att låna ut ett visst belopp via Lendify AB. Bolagets verksamhet går ut på att sammanföra kreditgivare som önskar att låna ut medel med kredittagare som önskar att låna. Kreditgivaren betalar ersättning till bolaget i form av en månatlig serviceavgift. K.N.H. ansökte om förhandsbesked för att få veta om avgiften är avdragsgill i inkomstslaget kapital. Av ansökan framgår följande.

3. Bolaget driver en digital plattform genom vilken kreditgivare och kredittagare sammanförs med varandra. Bolaget sköter hela processen när ett lån förmedlas. Detta inkluderar granskning av låneansökningar, upprättande av avtal mellan kreditgivare och kredittagare samt utbetalning av lån. Därefter sköter bolaget administrationen av kredittagarnas inbetalningar av amortering och ränta. Vid behov vidtar bolaget även indrivningsåtgärder.

4. En kreditgivare som vill låna ut medel via Lendify ingår ett investeringsavtal med bolaget och för över det belopp som ska lånas ut till bolagets klientmedelskonto. Beloppet fördelas sedan på lån till ett flertal olika kredittagare. När lånesystemet har matchat ihop kreditgivare och kredittagare upprättas ett skuldebrev mellan dem och bolaget ser till att lånebeloppet betalas ut till kredittagaren.

5. Serviceavgiften som kreditgivaren betalar uppgår till en viss procent av vid var tid utestående balans på de lån som har lämnats. Serviceavgiften dras av från den ränta som kredittagaren betalar till bolaget, varefter resterande räntebelopp betalas till kreditgivaren. Om en kredittagare inte betalar tas ingen serviceavgift ut.

6. Den serviceavgift som Lendify kommer att ta ut av K.N.H. om hon väljer att låna ut medel via bolaget kan beräknas att uppgå till 40 procent av de räntor som kredittagarna kommer att betala.

7. Skatterättsnämnden besvarade K.N.H:s fråga på följande sätt. Serviceavgiften är en utgift för att förvärva och bibehålla inkomster och är alltså avdragsgill om den inte träffas av avdragsförbudet för förvaltningsutgifter. Bolaget tillhandahåller en tjänst med fler beståndsdelar än vad som kan kopplas till räntebetalningen. Serviceavgiften är jämförbar med en sådan utgift som i praxis har bedömts utgöra en förvaltningsutgift snarare än en transaktionskostnad som står i relation till och är helt nödvändig för att uppbära en enskild inkomst. Serviceavgiften är därmed en förvaltningsutgift och därför inte avdragsgill.

Yrkanden m.m.

8. *K.N.H.* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska ändra Skatterättsnämndens förhandsbesked och förklara att serviceavgiften är avdragsgill.

9. *Skatteverket* anser att förhandsbeskedet ska fastställas.

Skälen för avgörandet

Frågan i målet

10. Frågan i målet är om en viss avgift som en kreditgivare betalar till en kreditförmedlare omfattas av avdragsförbudet för förvaltningsutgifter i inkomstslaget kapital.

Rättslig reglering m.m.

11. I 42 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) regleras vad som ska tas upp och dras av i inkomstslaget kapital. Av 1 § andra stycket framgår att utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster som huvudregel ska dras av som kostnad. Enligt 6 § får dock förvaltningsutgifter inte dras av.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

12. Liksom Skatterättsnämnden finner Högsta förvaltningsdomstolen att serviceavgiften är en utgift för att förvärva inkomster. Frågan blir då om den ska anses vara en förvaltningsutgift och därför ändå inte får dras av.

13. Avdragsrätten för förvaltningsutgifter begränsades redan i mitten av 1980-talet och 2016 togs den bort helt. Varken i lag eller i förarbeten finns någon definition av vad som avses med förvaltningsutgift. När avdragsrätten slopades uttalades dock att

detta innebar att investeringskostnaderna skulle öka för privatpersoner som köper förvaltningstjänster (prop. 2015/16:1 s. 249).

14. Exempel på utgifter som i rättspraxis har ansetts vara förvaltningsutgifter är arvoden till en banks notariatavdelning, depåavgifter, aviseringsavgifter för lån och bankfacksavgifter (se a. prop. s. 247).

15. Den produkt som bolaget tillhandahåller, och som huvudsakligen består i att i en verksamhet som riktar sig till allmänheten via en digital plattform förmedla lån mellan privatpersoner, är en relativt ny företeelse. Någon direkt motsvarighet till den serviceavgift som bolaget tar ut har inte bedömts i tidigare praxis om förvaltningsutgifter och denna praxis ger inte någon omedelbar vägledning för att avgöra om avgiften träffas av avdragsförbudet för sådana utgifter.

16. Det kan konstateras att serviceavgiften inte tas ut på kreditgivarens totala investeringsåtagande utan bara på de utestående lån som har lämnats genom förmedlingssystemet. Betalningen av avgiften är vidare villkorad av att kredittagarna fullgör sina skyldigheter att betala ränta enligt de låneavtal som har ingåtts. Serviceavgiften är alltså direkt kopplad till den ränteinkomst som kreditgivaren får. Avgiften är därmed av ett annat slag än de utgifter som har bedömts som förvaltningsutgifter i praxis, där någon sådan direkt koppling till en bestämd inkomst inte har funnits.

17. Vid bedömningen bör hänsyn vidare tas också till avgiftens storlek ställd i relation till de ränteinkomster som kreditgivaren får. Enligt lämnade förutsättningar beräknas avgiften i K.N.H:s fall att uppgå till 40 procent av ränteinkomsterna.

18. Serviceavgiften bestäms således på ett annat sätt och är, sedd i relation till ränteinkomsterna, väsentligt högre än de avgifter som har prövats i praxis och som avdragsförbudet för förvaltningsutgifter tar sikte på (se prop. 1984/85:180 s. 71 och prop. 2015/16:1 s. 248). Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening framstår serviceavgiften som en provision för låneförmedling snarare än som ersättning för en förvaltningstjänst (jfr RÅ 1987 ref. 108). För denna bedömning talar också att avgiften betalas löpande, i takt med inkommande räntebetalningar.

19. Högsta förvaltningsdomstolen anser därmed att serviceavgiften inte är en förvaltningsutgift. Det förhållandet att avgiften täcker vissa kringtjänster, såsom upprättande av avtal, hantering av betalningar och vid behov indrivningsåtgärder, ändrar inte den bedömningen.

20. Högsta förvaltningsdomstolen finner således att serviceavgiften är en avdragsgill kostnad i inkomstslaget kapital. Förhandsbeskedet ska ändras i enlighet med detta.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar, med ändring av Skatterättsnämndens förhandsbesked, att serviceavgiften är en avdragsgill kostnad i inkomstslaget kapital.

I avgörandet deltog justitieråden *Jermsten, Ståhl, Saldén Enérus, von Essen* och *Anderson*. Föredragande var justitiesekreteraren Tobias Andersson.

Skatterättsnämnden (2020-05-18, *Eng, ordförande, Pettersson, Bengtsson, Hammarström, Pahlsson [skiljaktig], Sundin och Werkell*):

Förhandsbesked

Serviceavgiften är inte en avdragsgill kostnad i inkomstslaget kapital.

Skatterättsnämndens bedömning

Skatterättsnämnden konstaterar inledningsvis att serviceavgiften är en utgift för att förvärva och bibehålla inkomst. Den är inte en levnadskostnad eller liknande utgift. Avgiften är alltså avdragsgill enligt huvudregeln i 42 kap. 1 § inkomstskattelagen, IL, om den inte träffas av avdragsförbudet för förvaltningsutgifter i 6 §.

I praxis har till förvaltningsutgifter hänförs kostnad för bankfack, arvoden till banks notariatavdelning, portokostnader, utgifter för inkassering av räntefordringar och för exekutiva åtgärder mot gäldenär samt depåavgift. Transaktionskostnader såsom t.ex. courtage anses dock inte utgöra sådana utgifter.

Är serviceavgiften en förvaltningsutgift?

Lendifys tjänst till K.N.H. innebär att företaget ansvarar för den administrativa processen när det gäller hennes utlåning. Det inkluderar granskning av låneansökningar, upprättande av avtal mellan låntagare och långivare samt utbetalning av lån samt därefter att administrera låntagarnas inbetalningar av amortering och ränta m.m. Bolaget tillhandahåller alltså en tjänst med fler beståndsdelar än vad som kan kopplas till räntebetalningen. Enligt Skatterättsnämndens mening är serviceavgiften jämförbar med en sådan utgift i förvaltningen av sökandens kapital som i praxis bedömts utgöra en förvaltningsutgift snarare än en transaktionskostnad som står i relation till och är helt nödvändig för att uppbära en enskild inkomst (jfr RÅ 83 1:62). Serviceavgiften är därmed en

förvaltningsutgift och därför inte avdragsgill. Att avgiften endast tas ut för det fall en räntebetalning sker ändrar inte den bedömningen.

Påhlsson var skiljaktig och anförde:

Den som serviceavgift betecknade posten är en utgift för ränteinkomstens förvärvande. Den ska dras av om den inte också anses vara en förvaltningsutgift, se 42 kap. 1 § andra stycket respektive 42 kap. 6 § IL.

Som förvaltningsutgifter har i motiv och praxis behandlats bland annat hyra för bankfack, porto, utgifter för inkasso samt aviseringsavgift (se t.ex. SOU 1984:21 och RÅ 83 1:62). Gemensamt för förvaltningsutgifter, vilka numera omfattas av avdragsförbudet i 42 kap. 6 § IL, är att det i flertalet fall rör sig om små belopp (prop. 1984/85:180 s. 71).

Enligt ansökan kan den ränta som låntagarna betalar förväntas uppgå till ca 90 000 kronor. Av detta belopp erhåller sökanden ca 54 000 kronor medan serviceavgiften förväntas uppgå till 36 000 kronor. Det rör sig således om ett avsevärt belopp som saknar egentliga likheter med de utgifter som i motiv och praxis behandlats som förvaltningsutgifter. I stället framstår serviceavgiften närmast som en provision.

Högsta förvaltningsdomstolen har i RÅ 1987 ref. 108 uttalat att provision avseende förmedling av lån inte är att betrakta som förvaltningsutgifter. Målet rörde utgifter som betalats av gäldenär, men det saknas anledning att se saken annorlunda när de betalas av borgenär. Mot bakgrund av det anförda bör den aktuella serviceavgiften anses falla utanför begreppet förvaltningsutgift i 42 kap. 6 § IL. Avdrag bör därför medges med stöd av huvudregeln i 42 kap. 1 § IL.